

Na začátku stála představa napsat (alespoň se pokusit napsat) více či méně erudovanou práci o bulvárním divadle. Pak přišla má páteční zkušenost a já se rozhodla plány změnit. Návštěva Divadla Bez zábradlí byla natolik inspirující, že vyličení mého zážitku se stalo tématem práce. Je značně neteoretická, velmi subjektivní a proto neprofesionální, i přes tyto fakty, kterých jsem si plně vědoma, jí spatřuji za důležitou. Už jen proto, že formuluje pár mých prozření v *estetice* komerčních divadel u nás.

Mému nejdražšímu divadlu aneb „Když na to nemáte, tak sem nelezte!“

Je pátek odpoledne a klasicky uvažuji, co s volným večerem. Mé myšlenky se stočí ke školním restům, které by bylo záhodno konečně dodělat. Seminář Komédie byl jedním z nich. Otevírám Google a proklikávám se stránkami divadel, které jsem nikdy nenavštívila, ale vzhledem k pověsti a repertoáru mě to, přiznávám, nikterak netrápí. Divadlo Bez zábradlí uvádí večer Bez roucha. Přijde mi příhodné jít na hru z divadelního prostředí, navíc při čtení mi nepřišla tak hloupá. Když k tomu připočítám někdejší Menzelův úspěch s inscenováním hry v Činoherním klubu, slibuje i podoba ve stejné režii v Divadle Bez zábradlí opravdovou *Komedii? Zábavu!* Popularitě i obsazení odpovídá vyprodaný sál. Nutno podotknout, že ještě do poslední chvíle nebylo jasné, jestli se do sálu dostanu. Nějaký nešťastník však nedorazil a já měla tak volnou cestu. Na paní za pokladnou jsem se bezúspěšně snažila uplatnit divadelněvědní slevu. Uhrála jsem to alespoň na 50%. „160,-, prosím!“ Eh.. To jako vážně? Nepamatuji, kdy naposledy jsem takovou sumu za divadlo (rozumějte domácí soubor) v Čechách platila. Divadelní věda a přátelé mojí hlubokou kapsu většinou ušetřili a já tak mohla zvesela chodit do divadla bez obav, že další den nebude na rohlík. Bez řeči a nemístných pošklebků zaplatím. Při čekání na lístek jsem měla šanci si důkladně prohlédnout osazenstvo místního divadla. Dámy noblesně vyšňořené, na podpatcích, s psaníčky. Pánové v košilích, někteří i s kravatou (!), v polobotkách, jak se sluší a patří. Kriticky jsem pohlédla na svoje ošacení a chvíli uvažovala, jestli nemám rychle skočit na Václavák pro něco vhodnějšího. Nebyl čas. Sklopila jsem oči a modlila se, aby ptáci z japonského vzoru mého trička byli co možná nejnápadnější a nevrískali „buran!“ Vcházím do foyere. Překvapí mě pověšený oblek na jakési skříni z masivního dřeva. Nejde o šatnu, jak jsem se zprvu mylně domnívala, nýbrž o reklamu na společenské pánské obleky, jejichž značku už si nepamatuji. „To je trochu nestandardní“, bleskne mi hlavou. Za pár kroků další reklama. Tentokrát na interiérový nábytek *klor.cz*. A to prosím s výstavkou! Je libo retro křeslo, sedačku nebo snad noční stolek? Ozkoušejte a napište. Tentokrát úšklebek nezadržím. Korunu tomu nasadí reklamní panel *Agrofertu*. Kdyby vám ale ani tak nebylo jasné, kdo Divadlo Bez zábradlí sponzoruje, zopakují vám to hned po tom, co jste vyzváni vypnout si mobilní telefony.

Za pár minut se nad publikem začíná vznášet pachut' sardinek, která k mému zklamání neustupuje ale narůstá. Na scénu přichází Josef Carda s dikcí nápadně stejnou jako z jeho slavné TeleTele éry. Vyhrne tepláky pod bradu, načež se mu vyrysují delikátní partie a sál se smíchy zaliká. Pro úspěch to v průběhu zopakuje radši ještě třikrát. Koketní fistule Barbory Leichnerové v kombinaci s lascivním prádélkem, které jí snad úmyslně nepadne, na mě nepůsobí ani roztomile (což byl hádám účel), ale ani vtipně. Petr Pospíchal hraje ztrhaného režiséra nešťastného z té plejády neorganizovaných a zmatených herců těsně před premiérou. V tomto případě

dost možná spíš dlouho po premiéře. Největší ovace pak k mému nepochopení sklízí Rudolf Hrušínský mladší v roli notorického alkoholika Selsdona, potácí se po jevišti prskaje své repliky nejspíš ve snaze o autentičnost své postavy, nicméně jediný efekt, který to má, je ten, že mu prostě nerozumím.

Přes rozhořčení a vztek se mě nakonec stejně zmocnil soucit. Soucit nad herci, kteří už 15 let musí hrát stejnou věc. To se pak těžko hledá tempo, elán, snad trochu přesvědčivosti a života. Přemíra afektovaných gest a mimiky komice nepřidávají, spíše naopak. Obávám se, že naučená stylizace po těch letech ztratila na efektu a stala se mrtvolnou; a už ani to prásknutí dveří inscenaci nevzkřísí.

Dřív než začnu zevrubněji přemýšlet nad tím, co by autor Frayn asi říkal na současnou českou jevištní podobu hry a jestli by se v sedačce kroutil stejně jako já, přijde přestávka. Patřím k těm vytrvalcům, co z divadla před koncem zásadně neodcházejí a věří v lepší druhé půlky představení.

Stojím ve frontě k baru a koukám do peněženky. Přepočítávám a shledávám, že 45 korun na třetinku tekutého cukru musí stačit. Slečna hbitým, notoricky známým pohybem otevře láhev a s precizně nacvičeným úsměvem prohlásí: „*Padesát, prosím!*“ A sakra. Polije mě studený pot a vyschne v ústech. „*Já se moc omlouvám, ale mám jenom 45 korun, netušila jsem, kolik ta cola stojí*“, zakuňkám rudá studem. „*No to si ze mě snad děláte srandu! Co teď s tou otevřenou lahvou mám jako asi dělat?! To jste si nemohla spočítat peníze dřív?!*“ Zvyšující se hlas brunátné slečny s otvírákem začíná zajímat okolní postávající a já se stávám středem pozornosti. S veškerou pokorou se omlouvám a snažím se být neviditelná. Jenže slečna si své nově nabitě postavení zjevně velmi užívá a smečuje. „*Když na to nemáte, tak sem nelezte!*“ To je nekompromisní závěr a mně nezbyvá než se zpráskaně odplazit opět na své místo. Přemýšlím o odcizení reklamního pánského obleku a následnou změnu image, která by minimalizovala potupné pohledy, ale nakonec jen hrdinsky zatnu zuby.

Vydržím druhou půlku představení, která, bohužel, není lepší než ta první (a teď ze mě nemluví hořkost kvůli drahé Coca-Cole).

Nejsem možná fanda komerčních divadel, ale uvědomuji si jejich význam a cílového diváka, kterým skutečně není hnidopich v přestrojení milé studentky divadelní vědy. Repertoár Divadla Bez zábradlí a jemu podobných divadel je pro běžného návštěvníka, který si do divadla chodí odpočinout. Zasmát se, pobavit a podívat se na hvězdu z oblíbeného seriálu. Funguje to a je to tak správně. Kdyby měli všichni na prknech adorat pouze rozervaného Hamleta, byli bychom značně depresivní národ a Cimrman by si to s tím vlastenectvím určitě rozmyslel. Proti komu brojím jsou inscenátoři, kteří z dobré divadelní hry udělají ostudnou exhibici trapnosti a dopustí, aby to divák považoval za vtípné. To se pak v té divadelní výchově a tříbení vkusu nehne z místa, že. Dovolím si tvrdit, že udělat dobrou komedii je úkol těžší než udělat dobrou tragédii. Stejně jako je jednodušší psát o věcech negativně, než-li pozitivně. Věřím, že ve své době měla inscenace šťávu a snad zaslouženou popularitu, jenže je třeba mít soudnost a v pravý čas odejít (a tento apel pochopitelně nesměřuje pouze k tomuto představení, takových přeživších je na našich prknech víc). Ona totiž hranice mezi dobrou a mizernou inscenací je opravdu nešťastně tenká.

